

Amtmændenes alsidige arbejde

**Foredrag
v/ cand.mag. Torben Albret Kristensen**

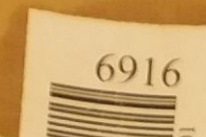
**Danske Slægtsforskere Slagelse-Sorø
22. januar 2024**

www.torbenalbret.dk

Amts
JOURNAL
1934

TILLÆG
til
Ribe Amts
JOURNAL
1934

Ribe Amts
JOURNAL
1935

Hvad skal der ske?

- Redegørelse for begreberne Amt, Amtstue, Amtmand og Amtsforvalter
- Kort historisk gennemgang 1660/62-1970
- Amtmændenes opgaver i hovedtræk
- Pause
- Detaljeret gennemgang af amtmændenes opgaver
- Hvor finder vi det?
- Spørgsmål

Begreber

- Amt/ stiftamt
- Amtmand/ stiftamtmand
- Amtmandskab

- Amtsforvaltning

Over-øvrigheden

- Amtstue
- Amtsskriver/ amtsforvalter

- Amtsråd
- Amtskommune

Udviklingen 1660-1970

- 1660-1662: Fra len til amter
(55 len og 6 stifter)
- 1671-1674: Nyordning og nye len
- 1793-1809: 1. amtsreform
(19-22 amter og 7-10 stifter)
- 1792-1827: Flere beføjelser
- 1841-1868: Amtsråd og færre beføjelser
- 1970: 2. amtsreform (14 amtskommuner)

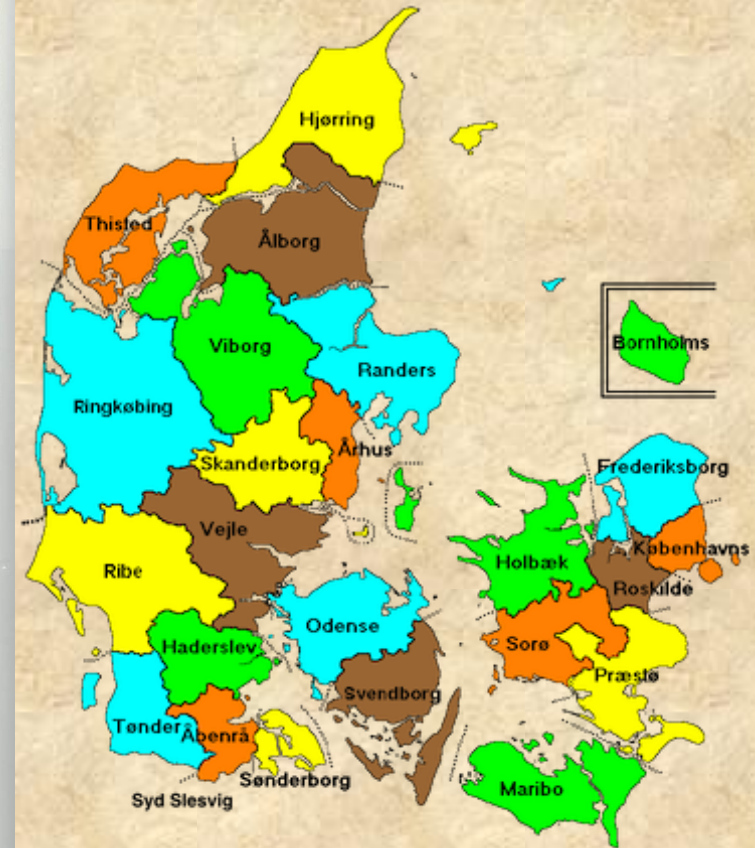
Amterne 1662, 1750 og 1950

Lensinddeling 1662

Figur 6. Danmarks amter 1750

Ods samt øen Sejerø	Dragsholm	Dragsholm Amt 1660-1671	Kalundborg, Sæbygårds og Dragsholm Amter - i forening med Holbæk Amt 1671-1683	Kalundborg, Sæbygårds og Dragsholm Amter 1683-1707	Kalundborg, Sæbygårds, Dragsholm og Holbæk Amter 1707-1793	Holbæk Amt 1793/1800- 1970
Ars og Skippinge samt øen Samsø	Kalundborg	Kalundborg Amt 1660-1671				
Løve	Sæbygård	Sæbygård Amt 1660-1671				
Merløse og Tuse	Holbæk	Holbæk Amt 1660-1671		Holbæk Amt 1683-1707		
Købstæderne Holbæk, Nykøbing Sjælland og Kalundborg	Udenfor lens- inddelingen	Sjællands Stiftamt 1660-1800				
Købstaden Sorø	Udenfor lens- inddelingen	Sjællands Stiftamt 1660-1747	Sorø Akademi 1747-1787	Sorø og Ringsted Amter 1787- 1798		
Ringsted	Ringsted	Sjællands	Ringsted Amt 1660-1748	Sorø og Ringsted Amter 1748-1798		
Alsted	Sorø		Sorø Amt 1660-1748			
Købstæderne Ringsted, Slagelse, Korsør og Skælskør	Udenfor lens- inddelingen	Sjællands Stiftamt 1660-1799				
Slagelse, Vester Flakkebjerg og Øster Flakkebjerg	Korsør og Antvorskov	Sjællands	Korsør og Antvorskov Amter 1660-1664	Korsør og Antvorskov Amter 1664-1670	Korsør og Antvorskov Amter 1670-1798	
Spredt gods i Vester og Øster Flakkebjerg	Saltø			Saltø Amt 1664-1670		
Skelby Sogn i Tybjerg Herred						
Købstæderne Næstved, Præstø, Store Heddinge, Vordingborg og Stege	Udenfor lens- inddelingen	Sjællands Stiftamt 1660-1803				
Stevns, Fakse og Bjæverskov	Tryggevælde	Sjællands	Tryggevælde Amt 1660-1750		Vordingborg og Tryggevælde Amter 1750-1803	
Tybjerg (minus Skelby Sogn), Hammer og dele af Bårse (Everdrup, Snesere, Bårse, Beldringe, Udby, Ørslev, Øster Egesborg, Mern og Kalvehave)	Vordingborg		Vordingborg Amt 1660-1665	Vordingborg Amt 1665-1750		
Dele af Bårse (Jungshoved, Skibbinge og Allerslev)	Jungshoved		Jungshoved Amt 1660-1665			
Nyord						
Møn (samt fra 1665 Nyord og fra 1689 Bogø)	Møn		Møn Amt 1660-1665	Møn Amt 1665-1803		
Præstø Amt 1803-1970						

Herred(er)	Len 1660	Stift- amt	Amt/amtmandskab(er) før amtsreformen 1793			Amt(er) efter amtsreformen			
Købstæderne Hobro og Mariager		Aarhus Stiftamt 1660-1794				Randers Amt 1794-1970			
Onsild	Mariager Kloster	Aarhus	Mariager Kloster Amt 1660-1664	Dronningborg Amt 1664-1716	Dronningborg, Silkeborg og Mariager Amter 1716-1793/94	Randers Amt 1794-1970			
Gislum		Viborg				Aalborg (Stift)amt 1793-1970			
Lysgård	Silkeborg	Aarhus	Silkeborg Amt 1660-1671	Silkeborg-Mariager Amter 1671-1716		Viborg (Stift)amt 1794-1970			
Hids						Skanderborg-Aakær Amter 1794-1799	Aarhus (Stift)amt 1799-1821	Viborg (Stift)amt 1821-1970	
Del af Gjern (Linå, Tvillum, Skannerup, Gjern, Skorup, Søby, Sporup, Voldby og Hammel sogne)						Aarhus (Stift)amt 1799-1824	Skanderborg Amt 1824-1867	Aarhus (Stift)amt 1867-1950	Skanderborg Amt 1950-1970
Vrads						Ringkøbing A. 1794-1821			
Gerlev, Nørhald, Rougsø og Støvring						Dronningborg		Dronningborg Amt 1660-1716	
Houlbjerg og Sønderlyng	Viborg (Stift)amt 1794-1970								
Galten	Havreballegård-Stjernholm Amter 1794-1799		Randers Amt 1799-1970						
Købstæderne Randers, Grenaa og Ebeltoft	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt 1660-1794				Randers Amt 1794-1970			
Sønderhald, Djurs Nørre og Sønder, Mols og Øster Lisbjerg samt øen Anholt	Kalø	Aarhus	Kalø Amt 1660-1671	Havreballegård, Stjernholm og Kalø Amter 1671-1683	Kalø Amt 1683-1794	Randers Amt 1794-1970			
Købstaden Aarhus	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt 1660-1802				Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1970			
Hasle, Ning og Vester Lisbjerg samt øen Tunø	Havreballegård (Aarhusgård)	Aarhus	Havreballegård Amt 1660-1671	Havreballegård, Stjernholm og Kalø Amter 1671-1683	Havreballegård-Stjernholm Amter 1683-1799	Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1970			
Bjerre og Hatting	Stjernholm		Stjernholm Amt 1660-1671			Vejle Amt 1799-1970			
Nim (inkl. Endelave fra 1838)						Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1970			
Købstæderne Skanderborg og Horsens samt Silkeborg (fra 1900)	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt 1660-1802				Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1824	Skanderborg Amt 1824-1867	Aarhus (Stift)amt 1867-1942	Skanderborg Amt 1942-1970
Hjelmslev, Vør, Tyrsting og en del af Gjern (Alling, Tulstrup, Låsby, Dallerup og Røgen sogne)	Skanderborg	Aarhus	Skanderborg Amt 1660-1661	Skanderborg-Aakær Amter 1661-1799	Aarhus (Stift)amt 1799-1970				
Sabro og Framlev					Aarhus (Stift)amt 1799-1970				

Godser med amtsbeføjelser

Sjælland:

- Samsø (1677)
- Holsteinborg (1708)
- Ledreborg (1746)
- Bregentved (1750)
- Vallø (1754?)
- Løvenborg (1773)
- Frederiksværk (1837?)

Lolland-Falster:

- Juellinge (1672)
- Knuthenborg (1714)
- Christiansæde (1729)
- Christiansholm (1734)
- Guldborgland (1784)

Jylland:

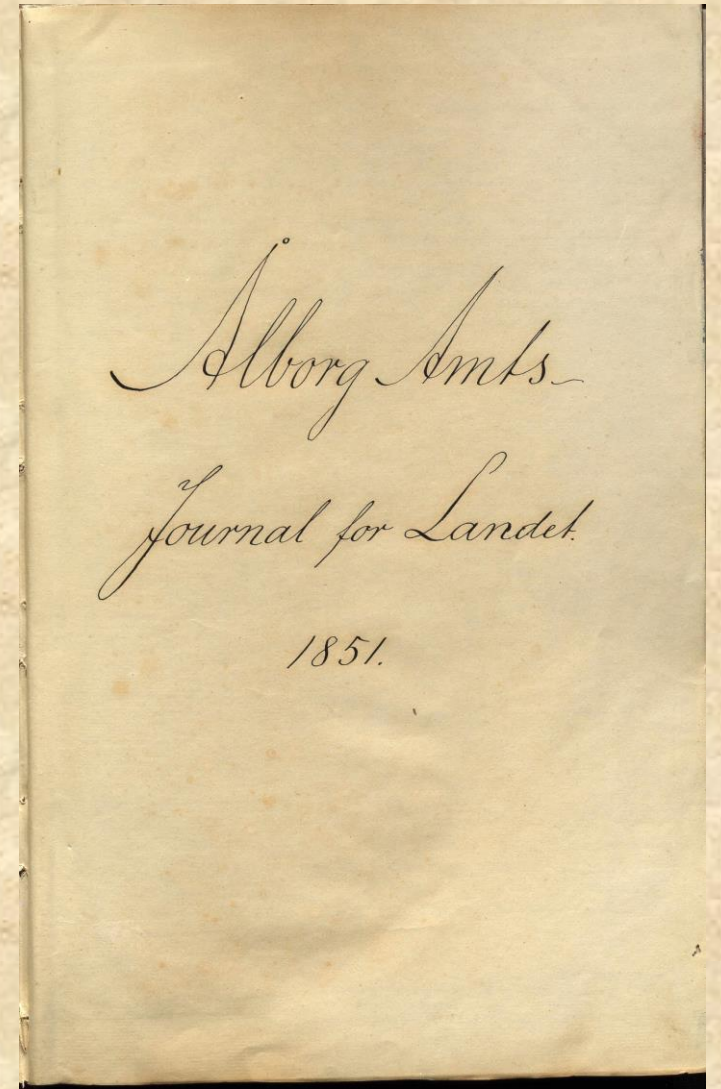
- Frijsenborg (1672)
- Vilhelmsborg (1673)

Fyn:

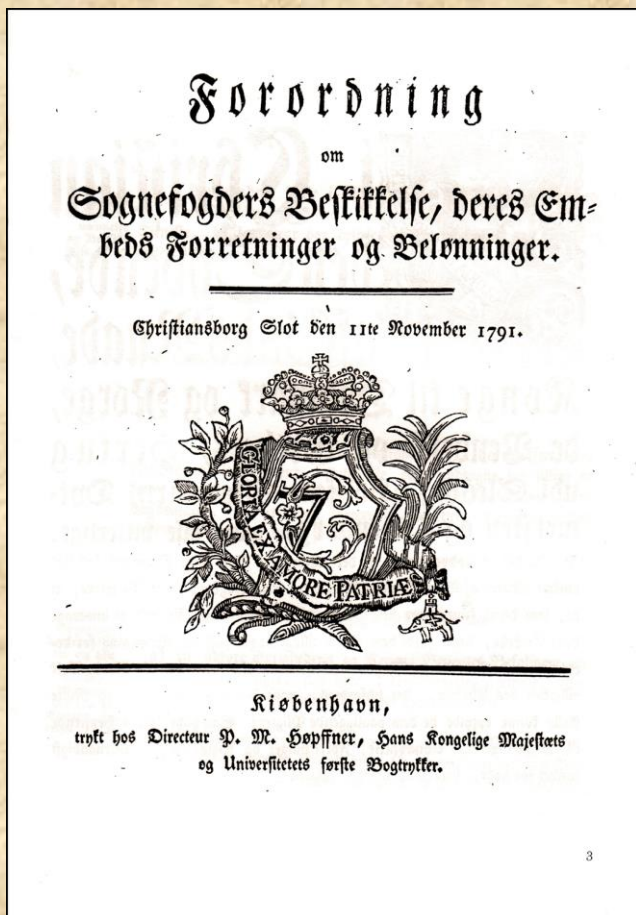
- Brahetrolleborg (1672)
- Holckenhavn (1672)
- Langeland (1672)
- Wedellsborg (1672)
- Scheelenborg (1680)
- Gyldensten (1720)
- Holstenshus (1779)
- Lehn (1784)
- Muckadell (1784)
- Brahesminde (1798)

Amtmændenes opgaver

- Indberetninger til centraladministrationen
- Ekspeditionskontor for samme
- Udstedelse af bevillinger
- Tilsynsopgaver
- Overpolitiret/ forligsmægler
- Skifteforvaltning
- Udskrivningsvæsen
- mm.

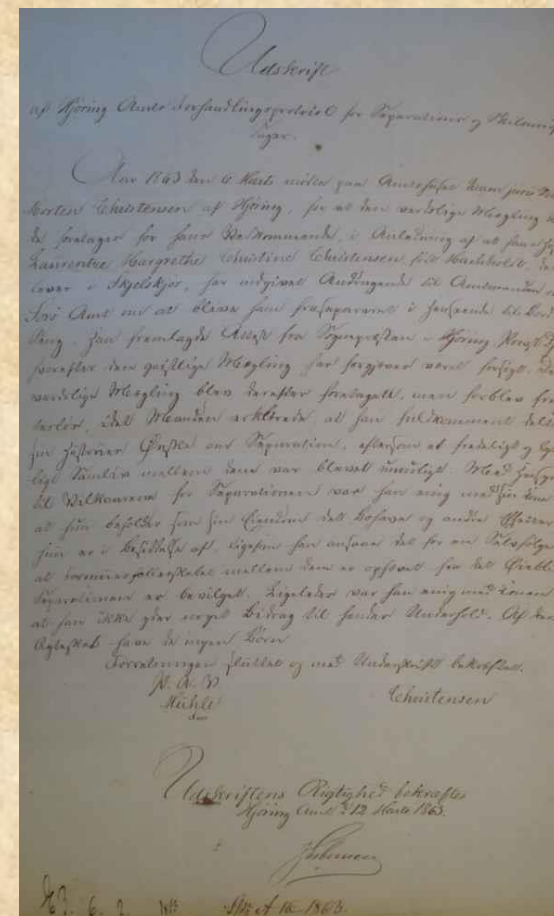
Ekspeditionskontor

- Indberetninger/ relationer
- Forordninger og reskripter
- Ansøgninger og bevillinger
- Supplikker

Bevillinger

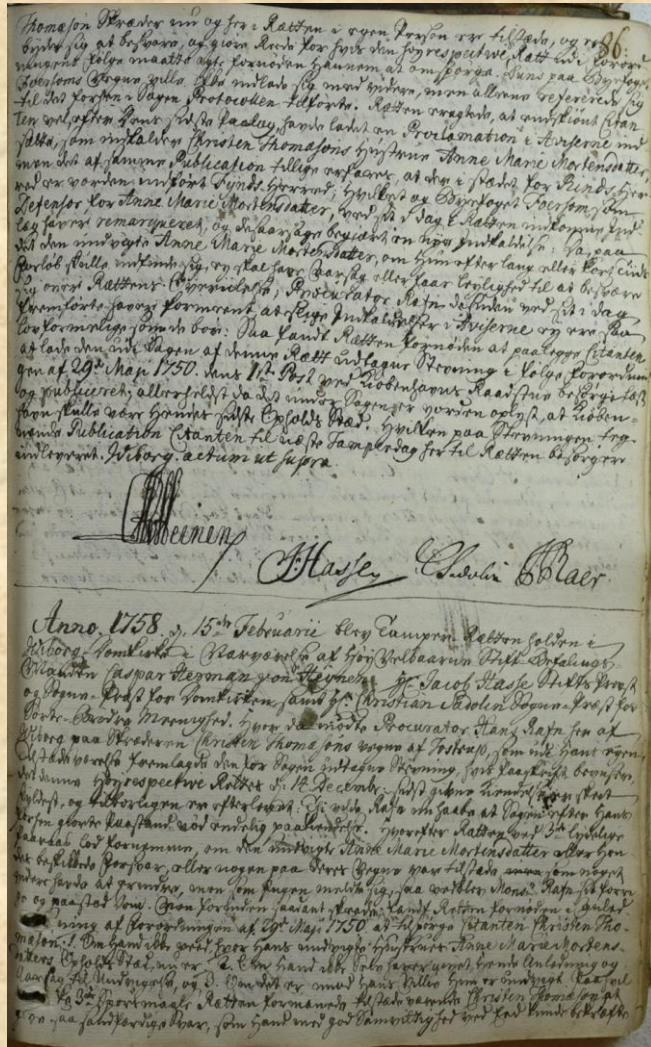
- Ad mandatum regis (på kongens vegne)
 - Bevilling til at sidde i uskiftet bo
 - Myndighedsbevillinger
 - Bevilling til opløsning af ægteskab
- I eget navn
 - Separationsbevillinger (fra 1800)
 - Adoptionsbevillinger (fra 1923)
 - Beneficium paupertatis (fri proces)
 - Næringsbevilling til landhåndværkere (før 1857)
 - Dispensation fra brandloven

Tilsynsopgaver

- Veje og broer
- Skove og kyster
- Vandløb
- Fattigvæsen
- Skolevæsen
- Retsvæsen
- Politivæsen
- Sundhedsvæsen
- Kirker og præster
- Købstæder og sognekommuner

Retspleje

- Dommer i Tamperretten 1660-1797
- Overpolitiret 1791-1849
- Forligsmægler 1795-1857
- Familieretlige opgaver

Skifteforvaltning på landet 1671-1793/1850

- Godsejere
- Selvejere
- Embedsmænd
- Indsiddere
- Aftægtsfolk

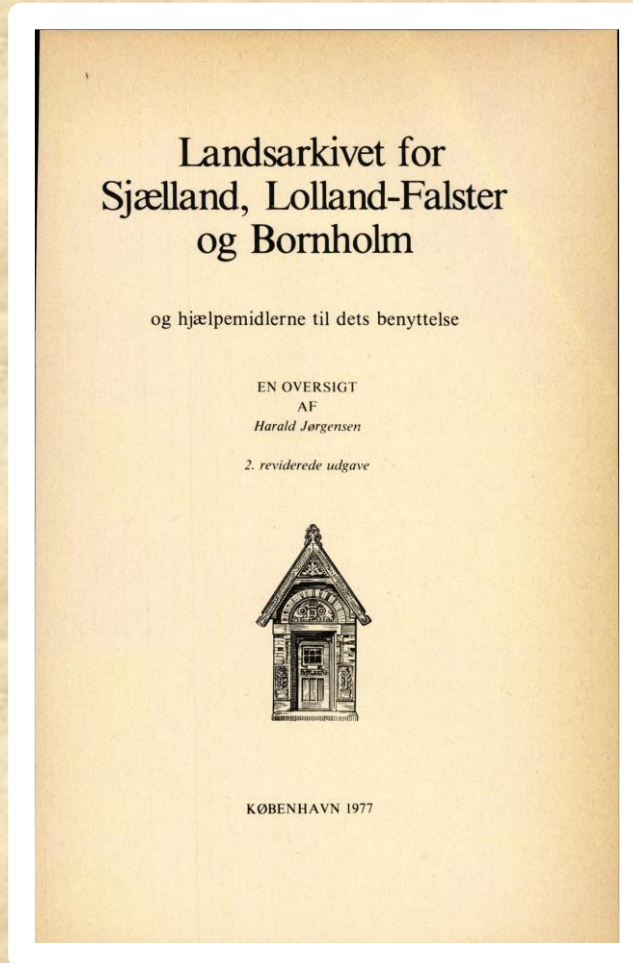

Diverse øvrige opgaver

- Brandforsikring på landet
1792-1800
- Landvæsens-kommissionerne
- Hoveriafløsning
1788-1802
- Befalingsmand for
Kystmilitsen
1808-1814
- Beskikkelse af sognefogeder,
brandfogeder, vandsynsmænd
m.fl.

Hvor finder vi det?

- www.digdag.dk
- Arkivalieronline
- Guider og registreringer
- Daisy

Digdag.dk

Almindeligt kort →

Tid: 1756 01 22

Administrativ inddeling:

- Kommunal
- Amtslig/regional
- Kirkelig
- Retslig
- Geografisk
- Politivæsen
- Øvrige

Der vises administrativ inddeling: Amtslig/regional

© DigDag & SA & Kølsgårdsbjerg

1700 1756 1800 1900 2000

Almindeligt kort ↗

Til søgning

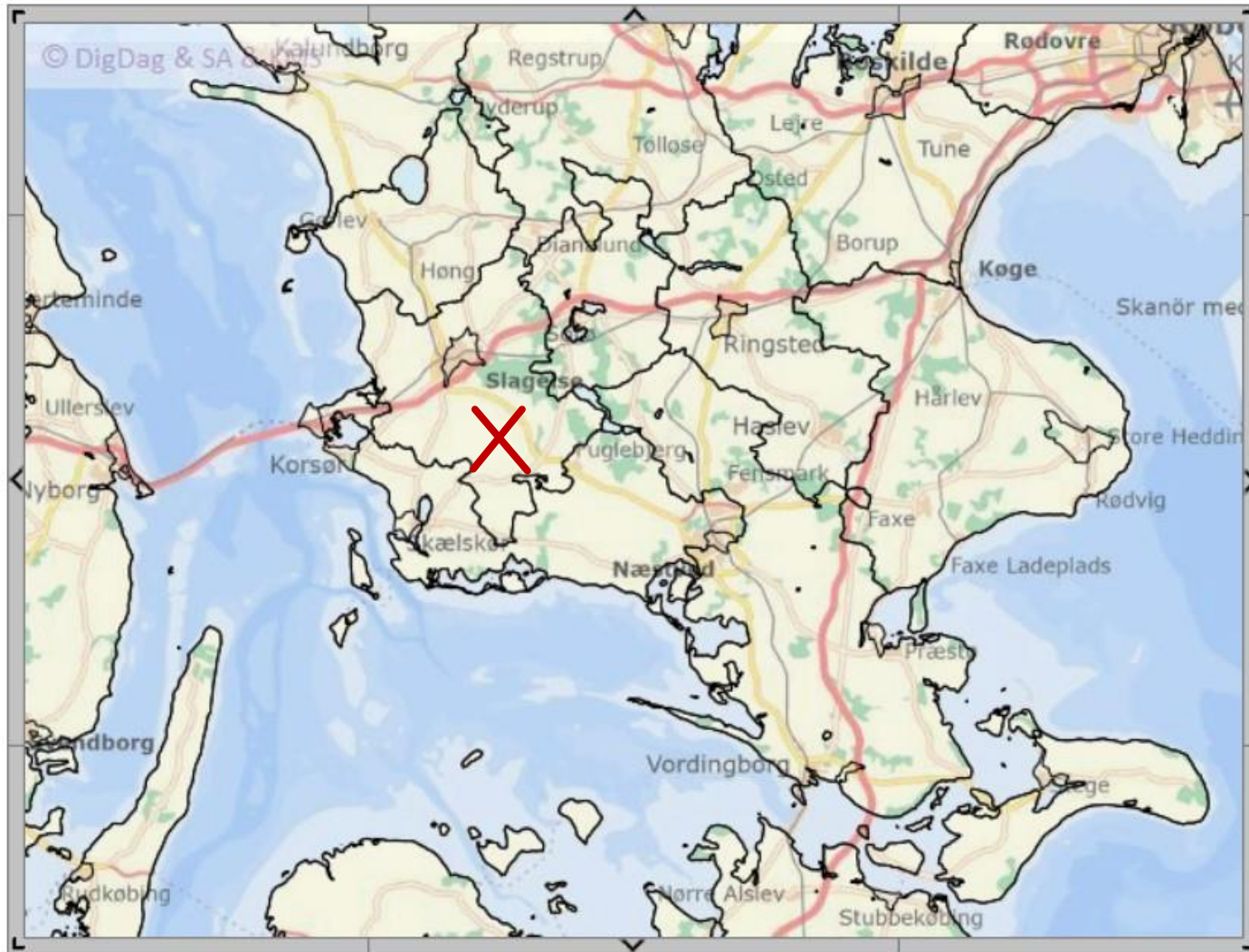
Der vises administrativ inddeling: Amtslig/regional

[Antvorskov Amt](#)

1745-07-02 - 1781-12-31

[Sjællands Stiftamt](#)

1749-12-31 - 1760-07-01

1700

1756

1800

1900

2000

Arkivalieronline

Rigsarkivet

Søg i samlingerne

Søg i:
Arkivalieronline
Søg og bestil (Daisy)
Søg efter digitalt skabte data
Dansk Demografisk Database

Home
/ Arkivalieronline

Mest benyttede temaer

- Temaer A-K
- Temaer L-Å**
- Registraturer og vejledninger
- Betingelser for download
- Flere muligheder

Temaer L-Å

- Lokaladministrationen**
Arkivalier fra købstæder, magistrater, sønderjyske lokalarkiver samt landråder i Sønderjylland.
→
- Ostindisk og Asiatisk Kompagni**
Arkivalier fra og om Trankebar i Indien, vedrørende bl.a. handel, søfart, administration, politik og økonomi.
→

Lokaladministrationen

Her finder du kilder, som vedrører lokaladministrationens historie. [Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbrev.](#) [Se kommende digitaliseringer på Arkivalieronline.](#)

Navn	Beskrivelse	Læs mere om
Aabenraa købstad	Her kan du finde oplysninger om hele byens offentlige liv, bl.a. om byens forfatning, borgerskaber, embeds- og tjenestefolk, justits- og politisager, finansvæsen, bygnings- og vejsager, post, told, søfart, handels- og næringsager, militærsager, kirker, skoler, fattigvæsen m.m.	
Aarhus Købstad	Diverse protokoller fra den Aarhus' Rådstue samt Købstad. Endvidere arkivalier (primært forhandlingsprotokoller) fra de omkringliggende sognekommuner, der i 1960'erne og indtil kommunalreformen i 1970 indgik i Aarhus Kommune.	
Amter og len	Journaler, alimentationsjournaler, kopibøger, skifter, regnskaber og meget andet fra en række amtsarkiver. I journalerne finder du de oplysninger om journalnummer m.v., som skal bruges til at bestille selve sagen frem til brug på læsesalen.	
Amtstuer	Her finder du regnskaber, matrikler, skattesager, jordbøger og andet. Det meste vedrører amternes økonomi, men der er også andet, f.eks. skifter.	
De sønderjyske fyrstearkiver	Indeholder en samling af fyrstearkiver med tilknytning til Sønderjylland/Slesvig. Samlingen indeholder meget lokalhistorisk stof til Sønderjyllands historie, men også til Danmarkshistorien, hvor de sønderjyske fyrster ofte spillede en central rolle. I samlingerne kan man finde fyrstehusenes korrespondance, sager om grænsestridigheder, regnskaber, oppebørselslister, domme, sager om embedsmænd, kirke- og skolesager med meget mere.	Læs her
Haderslev købstad	Her kan du finde oplysninger om hele byens offentlige liv, bl.a. om byens forfatning, borgerskaber, embeds- og tjenestefolk, justits- og politisager, finansvæsen, bygnings- og vejsager, post, told, søfart, handels- og næringsager, militærsager, kirker, skoler, fattigvæsen m.m.	
Kommuner på landet	Her finder du mange forskellige kommunale arkivalier. Samlingen er endnu ikke så stor, men mere vil	

Her finder du kilder, som vedrører lokaladministrationens historie.

[Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbrev.](#)

[Se kommende digitaliseringer på Arkivalieronline.](#)

Information

[Privatlivspolitik](#)

[Cookiepolitik](#)

[Tilgængelighedserklæring](#)

Antvorskov-Korsør amter	Forvalter Hans Daases skifteakt (1782 - 1787)
Sorø-Ringsted Amter	Brandtaksationsforretninger (1793 - 1800)
Sorø-Ringsted Amter	Journal (1778 - 1799)
Sorø-Ringsted Amter	Kopibog (1786 - 1799)
Sorø-Ringsted Amter	Registratur over indkomne breve (1766 - 1799)
Sjællands Stiftamt	Assurancespecifikationer (1770 - 1799)
Sjællands Stiftamt	Brandene i Præstø 1750 og 1757 og byens genopførelse (1750 - 1760)
Sjællands Stiftamt	Brandregister (1761 - 1787)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationer (1764 - 1800)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsforretninger for Køge (1761 - 1800)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsforretninger for Slangerup og Frederikssund (1781 - 1781)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsforretninger i København og på landet (1761 - 1787)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsforretninger over ejendomme i købstæderne (1736 - 1736)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsforretninger, ældre række (1767 - 1799)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Helsingør (1736 - 1791)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Hillerød (1781 - 1781)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Næstved (1761 - 1791)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Præstø (1761 - 1761)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Stege (1761 - 1781)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Store Heddinge (1761 - 1761)
Sjællands Stiftamt	Brandtaksationsprotokol for Vordingborg (1761 - 1781)
Sjællands Stiftamt	Designation over protokoller og dokumenter vedr. div. købstæder (1803 - 1803)

Daisy

Rigsarkivet

Søg i samlingerne

Søg i:

[Arkivaleronline](#)

[Søg og bestil \(Daisy\)](#)

[Søg efter digitalt skabte data](#)

[Dansk Demografisk Database](#)

Søg i arkivaliesamlingerne

Arkivskaber eller arkivserie:

Arkivskaber:

Arkivserie:

Periode:

Søg i Daisy

Der blev fundet **8** poster.

Side **1** af 1.

<u>Fra</u> [?]	<u>Til</u>	<u>Arkivskaber</u> [?]	<u>Arkivserie</u> [?]
1662	1798	Antvorskov-Korsør amter	vis arkivserier
1739	1802	Antvorskov-Korsør Amter, Amsfattigkommission	vis arkivserier
1764	1804	Antvorskov-Korsør Amter, Ekstraskatteansætningskommission for Antvorskov-Korsør Amter	vis arkivserier
1761	1798	Antvorskov-Korsør Amter, Landvæsenskommission	vis arkivserier
1795	1799	Antvorskov-Korsør Amters Forligskommission	vis arkivserier
1668	1900	Antvorskov-Korsør Amtstue	vis arkivserier
1771	1773	Rentekammeret Danske Kammer, Bureauet for Bornholm og Sjælland med undtagelse af Antvorskov og Vordingborg amter	vis arkivserier
1771	1773	Rentekammeret Danske Kammer, Bureauet for Fyn, Langeland, Lolland-Falster og Møn samt Antvorskov og Vordingborg amter	vis arkivserier

Arkivskaber:

Antvorskov-Korsør amter

Fra	Til	Officielle navne
1662	1798	Antvorskov-Korsør amter

Læs mere om [arkivskaberen](#)

<u>Fra</u> ?	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u> ?
1525	1971	<u>Arkivregistratur, Oversigt over skolehistorisk materiale I, 2. bind: De verdslige arkiver, med tillæg omfattende både gejstlige og verdslige arkiver. Udgivet af Landsarkivet for Sjælland m.m. og Institut for Dansk Skolehistorie</u>
1723	1798	<u>Arkivregistraturer</u>
1793	1800	<u>Brandtaksationsforretninger</u>
1740	1751	<u>Breve fra amtsforvalteren</u>
1779	1793	<u>Breve fra stiftamtmanden og biskoppen</u>
1734	1741	<u>Breve og dokumenter ang. familie- og folkeskatsforpagtningen</u>
1740	1751	<u>Breve og dokumenter fra forvalteren i 1. Antvorskovske Distrikt</u>
1739	1750	<u>Breve og dokumenter fra forvalteren i 2. Antvorskovske Distrikt</u>
1727	1734	<u>Breve og dokumenter fra præster, degne og skoleholdere</u>
1727	1740	<u>Breve og dokumenter fra regimentskriveren</u>
1721	1735	<u>Breve og dokumenter vedr. Johan Rothes Legat</u>
1728	1740	<u>Breve og dokumenter vedr. kirker og skoler på ryttergodset</u>
1739	1743	<u>Breve og dokumenter vedr. rytterheste</u>
1728	1736	<u>Breve og dokumenter vedr. skovvæsenet</u>
1728	1733	<u>Breve og dokumenter vedr. ulykkelige hændelser og dødsfald</u>
1728	1734	<u>Breve og plakater fra generalkommissariaterne, stiftamtmanden og bispen</u>
1728	1734	<u>Breve og plakater fra krigskommissionen og kirkeinspektionen</u>
1734	1751	<u>Breve og repartitioner vedr. delinkventomkostninger</u>
1732	1750	<u>Breve og sessionslister ver. landmilits og søindrullering</u>

~ Tak for i dag ~

Torben Albret Kristensen
Enghavevej 16, Næstved By
4700 Næstved

20287611

torbenalbret@gmail.com

www.torbenalbret.dk

www.facebook.com/torben.tkak.dk

